

Commissiedebat Elektriciteitsnet, energie-infrastructuur & RES – 9 maart 2023

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) is verheugd met het recente besluit van het kabinet om het subsidieplafond van 35 TWh voor wind en zon in de Regionale Energie Strategieën los te laten. Het is nu zaak om de afspraken uit de RES te verzilveren. Hiervoor is cruciaal dat de RES-regio's nu aan de slag gaan met de inrichting van een slim, efficiënt en flexibel energiesysteem. Daarom is het goed dat minister Jetten is ingegaan op de [oproep](#) van het actieteam Netcapaciteit om vanuit de overheid meer regie te voeren op netcongestie met het opstellen van het [Landelijk Actieprogramma Netcongestie](#). Wij hebben onderstaande suggesties richting het debat.

Maak prioriteit van doorlooptijd

- Voor het versnellen van de uitvoering van projecten voor de energietransitie, het stimuleren van duurzame opwek en het creëren van robuuste energie-infrastructuur is het nodig **prioriteit te geven aan het versnellen van de doorlooptijden**. Zie de eerdere oproep van de NVDE in de notitie '[Druk de doorlooptijden](#).'

Snelle keuzes nodig om meer hernieuwbare energie op land mogelijk te maken

- **Het loslaten van het plafond van 35 TWh conform de motie [Bontenbal c.s.](#) is een belangrijk signaal. De wind- en zonnesector hebben nu duidelijkheid en hiermee kan de potentie van de RES-plannen verzilverd worden. Hierbij is het van belang dat rekening gehouden wordt met de schaarste aan netcapaciteit.** Bij de uitrol van duurzame projecten is het aan de ene kant belangrijk dat voldoende rekening gehouden wordt met de netten en aan de andere kant met de businesscase van duurzame projecten. Zie de [Quickscan](#) van Netbeheer Nederland voor de uitwerking van consequenties voor netinfra op korte termijn.
- **Verhoog de hernieuwbare productie zodat Nederlandse waterstofproductie uit netstroom groen is**, rekening houdend met schaarste aan netcapaciteit. De Europese Commissie heeft onlangs de zogenaamde [Delegated Act](#) (Richtlijn Hernieuwbare Energie) gepresenteerd. Deze definieert wanneer waterstof uit elektrolyse als groen kwalificeert. Volgens de Act mag waterstof onder eenvoudige voorwaarden groen heten wanneer de Nationale stroommix bijna CO₂-vrij is (maximaal 18 gram CO₂/MJ elektriciteit). Volgens de [KEV2022 van PBL](#) zit Nederland hier in 2030 bijna aan met 19,6 gram/MJ. Wij stellen voor om te streven naar deze 18 gram/MJ omdat dat het perspectief voor waterstof sterk verbetert. In de KEV-prognose is 3,5 TWh extra hernieuwbaar ter vervanging

van stroom uit aardgas daarvoor voldoende. Als de elektriciteitsvraag richting 2030 sterker stijgt dan de KEV2022 raamt (wat de analyse in '[Alles uit de kast](#)' doet vermoeden) is er natuurlijk meer schone opwek nodig.

- De RES gaat over duurzame elektriciteit én duurzame warmtebronnen. **Zorg ervoor dat het ruimtelijk inplannen van duurzame elektriciteitsopwekking en het implementeren van duurzame warmtebronnen goed op elkaar zijn afgestemd, gericht op een zo efficiënt mogelijk energiesysteem.** Op basis van conclusies van '[Alles uit de Kast](#)' geeft de NVDE mee om gecertificeerde biomassa als gesubsidieerde warmtebron te heroverwegen.
- **Geef snelle duidelijkheid over het toepassen van 'renewables go-to areas',** zoals beschreven in [REPowerEU](#) en zoals verzocht in de [motie](#) Van Campen c.s. van 22 december 2022. De NVDE pleit ervoor om hierbij de zoekgebieden vanuit de Regionale Energiestrategieën (RES) als input te gebruiken.
- De NVDE stelt voor om voor hernieuwbare opwek op land een landelijk kwaliteitsbudget in te stellen om de financiering van maatschappelijk wenselijke keuzes te realiseren. **De NVDE roept op om zo snel mogelijk de SDE++ hierop aan te passen en pleit voor een landelijk kwaliteitsbudget,** conform [Eindadvies SDE & Maatschappelijke Kosten](#) en de [motie Boucke c.s.](#)

Landelijk Actieprogramma Netcongestie: nu aan de slag met voldoende oog voor businesscase

De NVDE is [verheugd](#) met het Landelijk Actieprogramma Netcongestie. Het is nu zaak dat de uitvoering van de acties prioriteit krijgt, vooral omdat de aangedragen oplossingen kunnen leiden tot oplossingen voor het overbelaste elektriciteitsnet. De NVDE geeft voor de uitvoering van het actieprogramma de volgende suggesties mee:

- **Breid het LAN uit met acties voor het laagspanningsnet.** In het LAN zijn afspraken gemaakt over de aanpak van congestie op het hoog- en middenspanningsnet. De komende jaren zal congestie ook in toenemende mate optreden op het laagspanningsnet vanwege grootschalige elektrificatie. Betrokkenheid van zowel van netgebruikers als netbeheerders is hierbij essentieel.
- **Stimuleer de opschaling van CO₂-vrije flexibiliteit en regelbaar productievermogen om transportpieken te voorkomen en beter in te spelen op een energiesysteem gebaseerd op zon en wind.** Stimuleer hiertoe met normering en subsidie CO₂-vrije flexibiliteit en regelbaar productievermogen voor voldoende flexibiliteit in 2030. Doe dit in samenhang met een *Routekaart regelbaar vermogen* om het energiesysteem in 2030 ook in [balans](#) te kunnen houden. Attendeer daarnaast partijen op kosten die nu al bespaard kunnen worden met flexibiliteit en bied een helder handelingsperspectief (zie de aangenomen [motie](#) Grinwis c.s.). Betrek hierin ook de RES-regio's in samenspraak met PMIEK-trajecten.
- De NVDE juicht het aangenomen [amendement](#) Boucke c.s. toe over het delen van de aansluiting voor opslag- en conversie-installaties. **De NVDE hoopt dat de wetswijziging snel van kracht wordt om alle vormen van cable pooling wettelijk mogelijk te maken.**

Programma Energiehoofdstructuur (PEH): reserveer snel ruimte voor de energietransitie

Het is van groot belang om tijdig ruimte te reserveren voor de ontwikkeling van duurzame projecten (RES, Transitievisie Warmte), afname van duurzame energie (CES, NAL) en energie-infrastructuur (PEH) richting 2050. Hierbij is ruimtelijke sturing voor elektrolyzers en batterijen op nationaal niveau van belang.

- **Kies binnen het PEH voor een focus primair op ruimte voor energie-infrastructuur op basis van ambitieuze doelstellingen voor een CO₂-neutraal energiesysteem.** Het PEH gaat uit van een klimaatneutraal energiesysteem in 2050. De [tussenrapportage van het onafhankelijk Expertteam Energiesysteem \(ETES\) 2050](#) gaat uit van een CO₂-neutraal energiesysteem rond 2040 en een CO₂-neutraal elektriciteitssysteem in 2035. Dit kan aanzienlijke invloed hebben op de benodigde ruimte voor infrastructuur richting 2050. Duidelijkheid op de ruimtelijke impact is nodig om dit scherp te krijgen.
- **Voer een gevoeligheidsanalyse uit op de klimaatdoelen uit het regeerakkoord en de nieuwe I13050 scenario's.** De scenario's die gebruikt worden voor het PEH zijn opgesteld in 2020. In de tussentijd zijn de klimaatdoelen aangescherpt. Scenario's voor andere studies zijn ondertussen in lijn gebracht met de aangescherpte doelstellingen. De NVDE verzoekt om de minister te vragen om een gevoeligheidsanalyse op de nieuwe I13050 scenario's, om te voorkomen dat knelpunten onderbelicht blijven en te weinig ruimte gereserveerd wordt.
- **Houd bij ruimtelijke sturing rekening met inzet van elektrolyzers en batterijen met daadwerkelijke net-ontlastende werking.** Het PEH focust zich op de inzet van elektrolyzers en batterijen ten dienste van de infrastructuur. Batterijen en elektrolyzers worden ook om andere redenen gerealiseerd, bijvoorbeeld bij opweken/of afnameprojecten ten dienste van dat project. Ook in dat geval is daar ruimte voor nodig, dit is belangrijk om mee te nemen binnen het PES.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De activiteiten bij meer dan 6000 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim €41 miljard en meer dan 250.000 werknemers.